

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

Серія:
Педагогічні науки

Series:
Pedagogical Sciences

Випуск 221 (2025)
Edition 221 (2025)

Кропивницький – 2025
Kropyvnytskyi – 2025

УДК 378

Н 34

DOI випуску: 10.36550/2415-7988-2025-1-221

Н 34 **Наукові записки.** Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2025. Випуск 221. 450 с.

ISBN 978–7406–57–8

ISSN 2415–7988 (Print)

ISSN 2521–1919 (Online)

ICV 2020 = 77.92

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (галузь знань: А Освіта), згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах **Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat**, публікаціям присвоюється ідентифікатор цифрового об'єкта DOI.

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа: Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення №599 від 27.07.2023 р. **Ідентифікатор медіа R30-01123.**

Редколегія:

Головний редактор:

Філоненко О. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Члени редакційної колегії:

Габелко О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Центральноукраїнського університету імені Володимира Винниченка

Давидович Н. – професор, університетський центр Самарія, Аріель, Ізраїль

Довга Т. Я. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Жатан Є. – професор Гданського університету, Польща

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Лещенко Г. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Окольніча Т. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Остенда О. – професор технологічного університету, Катовіце, Польща

Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Растригіна А. М. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Рацул О. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Рябовол Л. Т. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Л. О. – доктор педагогічних наук, професор Криворізького державного педагогічного університету

Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Друкується за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 4 від 27.10.2025)

Статті подано в авторській редакції

© Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2025

UDK 378

A 34

DOI issue: 10.36550/2415-7988-2025-1-221

A 34 Academic notes. Series: Pedagogical Sciences. Kropyvnytskyi: Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, 2025. Edition 221. 450 p.

ISBN 978–7406–57–8

ISSN 2415–7988 (Print)

ISSN 2521–1919 (Online)

ICV 2020 = 77.92

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included into the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, **category «B»** (field of knowledge: A Education), Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 of 02.07.2020.

The collection is registered in the international catalogues of periodicals and database Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat, publications are assigned a DOI digital object ID.

Registration of the entity in the field of print media: Decision of National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting No. 599 dated July 27, 2023. Media **Registration Identifier R30-01123.**

Editorial Board:*Academic editor:*

Filonenko O. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Editorial Board:

Habelko O. M. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Davidovitch N. – Professor, Ariel University Center of Samaria, Israel

Dovha T. Y. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Szatan E. – Professor University of Gdansk, Poland

Klim-Klimashevskaya A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland

Leshchenko H. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Okolnycha T. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ostenda O. – Professor of University of Technology, Katowice

Radul O. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Rastrygina A. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ratsul O. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ryabovol L. T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Savchenko N. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Savchenko L. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kryvyi Rih State Pedagogical University

Sadovy M. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Published by the resolution of the Academic Council of the
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University (Protocol № 4 from 27.10.2025)

ЗМІСТ

<i>АКУЛЕНКО Ірина, АТАМАСЬ Володимир</i> <i>ВІД АБСТРАГУВАННЯ ДО МОДЕЛЮВАННЯ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МАТЕМАТИЧНИХ</i> <i>НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ</i>	<i>12</i>
<i>БОНДАРЕНКО Володимир, ПОГОРСЛОВ Михайло, ПШЕНИЧНИЙ Максим, СОЗОНЮК Ольга</i> <i>СМАРТ-ДІАГНОСТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕЛЕКТРОННИХ СИСТЕМ</i> <i>АВТОМОБІЛЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТРАНСПОРТНОЇ</i> <i>ГАЛУЗІ</i>	<i>18</i>
<i>ВЕРНИДУБ Роман, ПОСТУПАСВ Дмитро</i> <i>КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ</i>	<i>26</i>
<i>ГРИГОРАШ Ольга, ПОПОВА Олена</i> <i>ДИСЕМІНАЦІЯ ЯК УМОВА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ЗЗСО ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	<i>31</i>
<i>ДАНИЛЮК Сергій, КУЛІШ Ірина, ЗІНЧЕНКО Анна</i> <i>ІНТЕГРАЦІЯ ПІДГОТОВКИ З МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНУ ОСВІТУ</i> <i>МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ПРАКТИКИ</i>	<i>35</i>
<i>ДЗЕКАН Ольга, ВІЗНЮК Інесса, ВОЗНЮК Лариса, ДОЛИННА Анна</i> <i>ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ВУЗАХ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ</i>	<i>45</i>
<i>ДУБІНКА Микола</i> <i>НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ</i> <i>МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ</i>	<i>53</i>
<i>ЗАВІТРЕНКО Долорес, ОКОЛЬНИЧА Тетяна</i> <i>РОЗВИТОК МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ</i>	<i>56</i>
<i>КАШИНА Ганна, БАРАНИК Зоя, ГРОМОЗДОВА Лариса, МАКІСВСЬКИЙ Олексій, КОСЯК Інна</i> <i>ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА КАДРІВ З BUSINESS INTELIGENCE</i> <i>ЯК ВИКЛИК ЦИФРОВІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ</i>	<i>62</i>
<i>КОВАЛЬЧУК Василь</i> <i>ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ</i> <i>МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН</i>	<i>69</i>
<i>КУЧАЙ Олександр, КУЧАЙ Тетяна</i> <i>ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ</i> <i>МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	<i>75</i>
<i>МІСР Тетяна, БОНДАРЕНКО Геннадій, ШПІЦА-ПАВЛЮК Роксолана, БОГУШ Марина</i> <i>КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ГЕНЕЗИСНО-ПРАВОВОГО АСПЕКТУ КОМПЛЕКТУВАННЯ</i> <i>НАВЧАЛЬНОГО КАБІНЕТУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ</i>	<i>79</i>
<i>ПІДБЕРЕЗНИХ Інна, РАЙДА Вячеслав</i> <i>ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ: КОНФЛІКТ ЧИ СИМБІОЗ?</i>	<i>85</i>
<i>РАДУЛ Ольга, ПРИБОРА Тетяна, БАРАНЮК Ірина</i> <i>ПРИРОДА У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ЗА ПОГЛЯДАМИ ПЕДАГОГІВ</i>	<i>90</i>
<i>САВЧЕНКО Наталія</i> <i>ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА</i>	<i>96</i>
<i>УСОВ Валентин, ШКАТУЛЯК Наталія, ТКАЧУК Олена</i> <i>ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ</i>	<i>102</i>
<i>ВАСЯНОВИЧ Григорій, БЛАГОВА Тетяна</i> <i>ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО У ФІЛОСОФСЬКО-ЕСТЕТИЧНОМУ ДИСКУРСІ:</i> <i>НАУКОВІ РЕФЛЕКСІЇ ЕПОХИ ПОЗИТИВІЗМУ</i>	<i>108</i>
<i>ФРУМКІНА Арина</i> <i>ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ</i> <i>СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО ПІДХОДУ</i>	<i>115</i>
<i>ЧИСТЯКОВА Людмила, МАКЛАКОВ Костянтин, ЛЕВЕНЕЦЬ Владислав</i> <i>STEAM-ПІДХІД ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ</i> <i>НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОНТЕКСТІ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	<i>119</i>
<i>БАБЕНКО Тетяна</i> <i>СОЦІАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКА АКТИВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ІСТОРИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ</i> <i>ЯК ПОКАЗНИК РІВНЯ ЇХНЬОЇ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ</i>	<i>124</i>
<i>БІЛАН Валентина, БЕВЗІЮК Марина</i> <i>ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ЯК ЧИННИК ПРОФІЛАКТИКИ</i> <i>ТА ПОДОЛАННЯ НАСИЛЬСТВА В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ</i>	<i>128</i>
<i>БОХАН Юлія, ФОРОСТОВСЬКА Тетяна</i> <i>ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТА ІМЕРСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ</i> <i>ДЛЯ РОЗВИТКУ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ ХІМІЇ</i>	<i>134</i>

БРОЯКОВСЬКИЙ Всеволод ФУНКЦІЇ БАТЬКІВ У ЗБЕРЕЖЕННІ ЕСТЕТИЧНИХ ТРАДИЦІЙ У СІМ'І ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.....	139
ВАРГАНІЧ Галина, ЖИЛКІНА Олена ВОКАЛЬНО-ХОРОВИЙ АНАЛІЗ ТВОРУ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	143
ВЕЛИКДАН Юлія, ХИЩЕНКО Олег ФОРМУВАННЯ ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	148
ГОНЧАРЕНКО Леся ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ПРАВА В КРАЇНАХ ЄС: ВІД НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ ДО НАДНАЦІОНАЛЬНОГО ВИМІРУ.....	154
ГЛУЩУК Володимир ІНТЕГРАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УЧНЯ: ВІД ГІПОТЕЗИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ МОДЕЛІ.....	160
ШРАМКО Оксана МУЗИЧНА ОСВІТА ЯК ТВОРЧО-КОМУНІКАТИВНЕ СВІТОВІДНОШЕННЯ.....	165
ДУНАЄВСЬКА Тетяна ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ УСВІДОМЛЕНОСТІ ТА ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	169
ЖУКОВ Василь МОРАЛЬНИЙ ВИБІР У СТРУКТУРІ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ.....	173
ЗАДОРЖНА Олександра КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ЧИСЛІВНИКА В БАЗОВІЙ ШКОЛІ.....	179
ЗАХАРОВА Оксана, МАХНО Вікторія ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ АВІАЦІЙНИХ ФАХІВЦІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	184
ІВАСЮК Андрій, КИРИЛЕНКО Олена МЕТОД ПРОСКТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ ДО РОЗРОБКИ ВІРТУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДОДАТКІВ.....	190
КОРЯКІНА Ірина ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗДАТНОСТІ ДО ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНОГО СПРИЙНЯТТЯ ТВОРІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	194
КРАСНОВ Олександр ПРОВІДНІ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В УКРАЇНІ (1991-2025 рр.).....	198
КРИВОНОС Олександр, КРИВОНОС Мирослава, КУЛИК Сергій, ТАРАНОВИЧ Ольга ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ CODEMONKEY ДЛЯ НАВЧАННЯ ПРОГРАМУВАННЯ УЧНІВ.....	205
ЛЯШЕНКО Ростислав ІНТЕГРАЦІЯ ГУМАНІТАРНИХ І ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ.....	211
МАЛЬОВАНА Яна ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМАЛЬНОЇ ТА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	215
МАРИНЧЕНКО Євгеній МІСЦЕ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКТІВ ТВАРИННИЦТВА» У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ (АГРАРНЕ ВИРОБНИЦТВО).....	220
МАРКОВА Олена, ЩЕРБАТЮК Наталія ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЗАШКІЛЬНУ ОСВІТУ ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧОГО НАПРЯМУ (ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД).....	223
МИХАЛЬЧЕНКО Наталія ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК СКЛАДОВА ГОТОВНОСТІ ДО РОЗВИТКУ РЕФЛЕКСІЇ ДІТЕЙ.....	231
МОЧАН Тетяна РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	236
НАРОВЛЯНСЬКА Марина ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	240
НЕБОРАК Катерина РОЗВИТОК МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОСВІТНІХ СТАНДАРТИВ.....	245
ОНОПРИСНКО Ольга, ОНОПРИСНКО Олександр ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ВОЛЕЙБОЛУ.....	249

<i>ПИЛИПЧУК Віталій</i> РОЛЬ ЗВИЧАЄВО-ОБРЯДОВОЇ ПРАКТИКИ В ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ В СІМ'Ю ТА ГРОМАДУ УКРАЇНЦІВ ХІХ – ПЕРШОЇ ЧВЕРТІ ХХ СТОЛІТТЯ	254
<i>РАЗВОДОВА Марина</i> АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РИТМІКА» В СИСТЕМІ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ	258
<i>ПОЧКА Каріна</i> ПРОФЕСІЙНА АКТИВНІСТЬ ТА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	263
<i>ЗЕЛЕНСЬКА Людмила</i> ІНТЕГРАЦІЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗМІСТ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ	267
<i>РАДЮК Інна</i> КРЕАТИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	271
<i>СЛОБОДЯНЮК Людмила</i> ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРІВ ІНЖЕНЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	275
<i>СОПІЛКА Анатолій</i> ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНОГО ЛІДЕРСТВА У СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ: ПЕДАГОГІЧНИЙ ВИМІР	279
<i>ТУНІК Тетяна, КОЛОМІСЦЬ Людмила, МІРЗАК Тетяна</i> ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ХІМІЇ. ПРАГМАТИЧНИЙ ПІДХІД	284
<i>ПУЗІКОВА Анна, ЛУПАН Ірина</i> АНАЛІЗ ТИПОВИХ ПОМИЛОК У РОБОТІ З БАЗАМИ ДАНИХ НА УЧНІВСЬКИХ ОЛІМПІАДАХ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	289
<i>УСАТОВА Ірина, ВЕДМЕДЮК Артем, УСАТОВ Богдан, ШМИГОЛЬ Роман</i> СИНЕРГІЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ТА ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД	294
<i>ЧИСТЯКОВА Ірина</i> РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ФОРМУВАННІ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ	301
<i>ШВЕЦЬ Оксана</i> КВЕСТИ ЗА ЗМІСТОМ ХУЖОЖНИХ ТВОРІВ, ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	304
<i>ШИМАНСЬКА Віра</i> ЕВОЛЮЦІЯ АНГЛОМОВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА ТУРИСТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У СУЧАСНОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ ДИСКУРСІ	310
<i>ШИМАНСЬКА Вікторія</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСІБ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	315
<i>ШКАРІВСЬКИЙ Вадим, ЧУМАК Микола</i> ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ВИЩОЇ ШКОЛИ: ТЕОРЕТИКО-ПРЕДМЕТНИЙ ДИСКУРС	320
<i>ЯЛОВСЬКИЙ Павло</i> ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	325
<i>ОНОПРИЄНКО Ольга, ОНОПРИЄНКО Олександр</i> ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ВОЛЕЙБОЛУ	329
<i>РЯБЕЦЬ Сергій, ЩИРБУЛ Олександр</i> ІНФОГРАФІКА ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ТА ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ	335
<i>ІВАНЧУК Анатолій, МАРУЩАК Оксана, КРАСИЛЬНИКОВА Ірина</i> МЕДІАКУЛЬТУРНІ РИЗИКИ ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	339
<i>КУЛІКОВА Світлана</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	343
<i>ЧУМАЧЕНКО Марія</i> ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯТОРІВ У ПІДГОТОВЦІ СУДНОВИХ МЕХАНІКІВ	348
<i>РОГУЛЬСЬКА Оксана, МАГДЮК Ольга</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ У ЗВО ШЛЯХОМ ПРОСКТУВАННЯ	352
<i>ЖУРАВЛЬОВ Віталій</i> ДІЛОВА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАГАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ	360

<i>ЩЕРБАНЬ Олег</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР	365
<i>АЗІЗОВ Таят, ЛЮЛЬЧЕНКО Вячеслав, РЛОВА Ольга</i> ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ РОБОТОТЕХНІКИ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ ТЕХНОЛОГІЙ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	370
<i>ПАУСТОВСЬКА Маріанна</i> МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ВІРТУАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ MICROSOFT TEAMS	375
<i>ГИРИЧ Зоя</i> ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ	379
<i>КОМАР Ольга, ГЕДЗИК Андрій</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАОСВІТНІХ ІГОР В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	386
<i>ПОТАПЧУК Тетяна</i> ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	390
<i>БРОЯКОВСЬКИЙ Олександр</i> КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРА – ВИКЛАДАЧА	394
<i>КУХАРЕНКО ВОЛОДИМИР, ШУНЕВИЧ БОГДАН, СВІРСЬКИЙ ЮРІЙ</i> ПРОЄКТУВАННЯ ДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ	399
<i>РОСНКО Людмила</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	411
<i>СПИЛУЛ Ігор, СПИЛУЛ Олена</i> ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО РОБОТИ В ПАРІ ПРИ ВИВЧЕННІ ТАНЦІВ ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКОЇ ПРОГРАМИ В КЛУБАХ З ТАНЦЮВАЛЬНОГО СПОРТУ	415
<i>ШЕВЧЕНКО Ольга</i> ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ СПОРТИВНИХ СВЯТ І ВИДОВИЩ	421
<i>ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана</i> СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ В ОКРЕМИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ	426
<i>ФІЛОНЕНКО Оксана</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	432
<i>ЧЕРНИЧКО Степан, БІДА Олена, ЧИЧУК Антоніна</i> РОЗВИТОК ВИЩИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОЛЕДЖІВ КНР З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДУАЛЬНА ОСВІТА	436
<i>МЕЛЬНИК Богдан</i> ВИКОРИСТАННЯ ФІЗИЧНИХ СИМУЛЯЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ КЛІНІЧНИХ ВИПАДКІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ОРТОДОНТІІ	440
<i>БСЛЯЄВА Анна</i> САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В ПРОФЕСІЇ ТА ЇЇ СТРУКТУРА	444

CONTENTS

AKULENKO Iryna, ATAMAS Volodymyr
FROM ABSTRACTION TO MODELING: THE METHODOLOGICAL POTENTIAL OF THE
EDUCATIONAL DISCIPLINE "LINEAR ALGEBRA" IN THE TRAINING OF FUTURE MATHEMATICS TEACHERS... 12

BONDARENKO Volodymyr, POHORIELOV Mykhailo, PSHENYCHNYI Maksym, SOZONIUK Olha
SMART DIAGNOSTICS AS A TOOL FOR ENHANCING THE EFFICIENCY OF AUTOMOTIVE
ELECTRONIC SYSTEMS IN THE TRAINING PROCESS OF FUTURE VOCATIONAL EDUCATION
TEACHERS IN THE TRANSPORT INDUSTRY.....18

VERNYDUB Roman, POSTUPAIEV Dmytro
CONCEPTUAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF THE ANALYSIS OF BLENDED LEARNING..... 26

HRYHORASH Olha, POPOVA Olena
DISSEMINATION AS A CONDITION FOR THE TRAINING OF TEACHERS IN GENERAL SECONDARY
EDUCATION INSTITUTIONS FOR INNOVATIVE ACTIVITIES..... 31

DANYLYUK Serhiy, KULISH Iryna, ZINCHENKO Anna
INTEGRATING INTERCULTURAL COMMUNICATION TRAINING INTO FUTURE TEACHERS'
PROFESSIONAL EDUCATION: METHODOLOGICAL INSIGHTS AND PEDAGOGICAL PRACTICES.....35

DZEKAN Olha, VIZNIUK Inessa, VOZNIUK Larysa, DOLYNNA Anna
PECULIARITIES OF TEACHING FOREIGN STUDENTS IN UKRAINIAN UNIVERSITIES
UNDER WAR CONDITIONS.....45

DUBINKA Mykola
SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITY AS A MEANS OF FORMING THE MORAL
AND ETHICAL CULTURE OF A FUTURE TEACHER 53

ZAVITRENKO Dolores, OKOLNYCHA Tetiana
DEVELOPMENT OF MATHEMATICAL ILLUSTRATIONS IN PRESCHOOL CHILDREN
IN AN INCLUSIVE ENVIRONMENT.....56

KASHYNA Gnna, BARANYK Zoya, HROMOZDOVA Larysa, KOSIAK Inna
PROFESSIONAL TRAINING OF STAFF IN BUSINESS INTELLIGENCE AS A CHALLENGE
OF THE DIGITIZATION OF THE GLOBAL ECONOMY.....62

KOVALCHUK Vasyl
DIGITAL TECHNOLOGIES AS A MEANS OF FORMING THE TECHNOLOGICAL CULTURE
OF FUTURE TEACHERS OF NATURAL SCIENCES..... 69

KUCHAI Oleksandr, KUCHAI Tetiana
LEGAL EDUCATION AS THE BASIS OF THE PROFESSIONAL CULTURE
OF FUTURE LAW ENFORCEMENT SPECIALISTS.....75

MIYER Tetiana, BONDARENKO Hennadii, SHPITSA-PAVLIUK Roksolana, BOGUSH Maryna
CONTENT ANALYSIS OF THE GENESIS-LEGAL ASPECT OF EQUIPPING
A PRIMARY SCHOOL CLASSROOM WITH TEACHING MEANS.....79

PIDBEREZNYKH Inna, RAYDA Vyacheslav
TRADITIONAL AND INNOVATIVE METHODS IN HISTORY TEACHING: CONFLICT OR SYMBIOSIS?..... 85

RADUL Olha, PRYBORA Tetyana, BARANIUK Iryna
NATURE IN CHILDREN UPBRINGING ACCORDING TO THE EDUCATORS' VIEWS..... 90

SAVCHENKO Nataliia
FORMATION OF CREATIVE SKILLS OF PERSONALITY AS A PSYCHOLOGICAL
AND PEDAGOGICAL PROBLEM..... 96

USOV Valentyn, SHKATULLAK Natalia, TKACHUK Olena
ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN EDUCATION.....102

VASYANOVYCH Grigoriy, BLAHOVA Tetiana
CHOREOGRAPHIC ART IN PHILOSOPHICAL-AESTHETIC DISCOURSE:
SCIENTIFIC REFLECTIONS OF THE ERA OF POSITIVISM.....108

FRUMKINA Aryna
INTEGRATED LEARNING AS A PEDAGOGICAL TECHNOLOGY FOR IMPLEMENTING
THE STUDENT-CENTERED APPROACH..... 115

CHYSTYAKOVA Lyudmila, MAKLAKOV Kostyantyn, LEVENETS Vladyslav
STEAM APPROACH AS A MEANS OF FORMING STUDENTS' ECOLOGICAL CULTURE
IN TECHNOLOGY LESSONS IN THE CONTEXT OF EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT..... 119

BABENKO Tetyana
SOCIO-CIVIC ACTIVITY OF STUDENTS OF HISTORICAL FACULTIES AS AN INDICATOR
OF THE LEVEL OF THEIR MORAL CULTURE 124

BILAN Valentyna, BEVZIUK Maryna
PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT AS A FACTOR IN PREVENTING
AND OVERCOMING VIOLENCE IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT.....128

<i>BOKHAN Iuliia, FOROSTOVSKA Tetiana</i> USE OF DIGITAL AND IMMERSIVE TECHNOLOGIES FOR THE DEVELOPMENT OF MATHEMATICAL COMPETENCE IN CHEMISTRY LESSONS.....	134
<i>BROIAKOVSKIY Vsevolod</i> THE ROLE OF PARENTS IN MAINTAINING AESTHETIC TRADITIONS IN THE FAMILY IN THE 19 th AND EARLY 20 th CENTURIES.....	139
<i>VARGANICH Galina, ZHYLKINA Olena</i> VOCAL AND CHORAL ANALYSIS OF A WORK AS A COMPONENT OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF A TEACHER OF MUSIC.....	143
<i>VELYKDAN Yuliya, KHYSHCHENKO Oleh</i> FORMATION OF ICT COMPETENCE OF FUTURE EDUCATORS BY MEANS OF MODERN INFORMATION AND TECHNICAL TECHNOLOGIES.....	148
<i>HONCHARENKO Lesia</i> TRANSFORMATIONS IN PROFESSIONAL TRAINING OF LEGAL PROFESSIONALS IN EU COUNTRIES: FROM NATIONAL TRADITIONS TO THE SUPRANATIONAL DIMENSION.....	154
<i>HLUSHCHUK Volodymyr</i> INTEGRAL LEARNING POTENTIAL OF A STUDENT: FROM HYPOTHESIS TO AN INNOVATIVE EDUCATIONAL MODEL.....	160
<i>SHRAMKO Oksana</i> MUSIC EDUCATION AS A CREATIVE AND COMMUNICATIVE WORLDVIEW.....	165
<i>DUNAIEVSKA Tetiana</i> PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES FOR FORMING AWARENESS AND EMOTIONAL RESILIENCE IN THE EDUCATIONAL PROCESS.....	169
<i>ZHUKOV Vasyl</i> MORAL CHOICES IN THE STRUCTURE OF THE MORAL AND ETHICAL CULTURE OF THE FUTURE TEACHER.....	173
<i>ZADOROZHNA Oleksandra</i> COMPETENCE-BASED APPROACH TO TEACHING NUMERALS IN BASIC SCHOOL.....	179
<i>ZAKHAROVA Oksana, MAKHNO Viktoriya</i> PROFESSIONALLY-APPLIED PHYSICAL TRAINING OF FUTURE AVIATION SPECIALISTS AS A MEANS OF DEVELOPING HEALTH-PRESERVING COMPETENCE.....	184
<i>IVASIUK Andrii, KYRYLENKO Olena</i> PROJECT METHOD AS A TOOL FOR PREPARING FUTURE TEACHERS OF COMPUTER SCIENCE TO DEVELOP VIRTUAL EDUCATIONAL APPLICATIONS.....	190
<i>KORIAKINA Iryna</i> FUTURE TEACHERS TRAINING TO FORM PRESCHOOL CHILDREN'S ABILITY TO EMOTIONALLY-VALUE PERCEPTION OF WORKS OF VISUAL ART.....	194
<i>KRASNOV Oleksandr</i> LEADING MODELS OF BUSINESS EDUCATION ORGANIZATION IN UKRAINE (1991–2025).....	198
<i>KRYVONOS Oleksandr, KRYVONOS Myroslava, KULYK Serhii, TARANOVYCh Olha</i> USING THE CODEMONKEY PLATFORM TO TEACH PROGRAMMING TO STUDENTS.....	205
<i>LIASHENKO Rostyslav</i> INTEGRATION OF HUMANITARIAN AND PEDAGOGICAL DISCIPLINES AS A MEANS OF FORMING THE MORAL AND ETHICAL CULTURE OF A HISTORY TEACHER.....	211
<i>MALIOVANA Yana</i> TECHNOLOGIES FOR FORMING VALUES IN THE PROCESS OF FORMAL AND INFORMAL EDUCATION.....	215
<i>MARYNCHENKO Yevhenii</i> THE PLACE OF THE EDUCATIONAL COMPONENT «TECHNOLOGIES OF LIVESTOCK PRODUCTION» IN THE TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF VOCATIONAL EDUCATION (AGRICULTURAL PRODUCTION).....	220
<i>MARKOVA Olena, SHCHERBATIUK Nataliia</i> IMPLEMENTATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN OUT-OF-SCHOOL EDUCATION TOURISM AND LOCAL HISTORY (EUROPEAN EXPERIENCE).....	223
<i>MYKHALCHENKO Nataliia</i> PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL CHARACTERISTICS OF A MODERN PRIMARY SCHOOL TEACHER AS A COMPONENT OF READINESS FOR THE DEVELOPMENT OF CHILDREN'S REFLECTION.....	231
<i>MOCHAN Tetiana</i> DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING IN YOUNGER SCHOOL-AGE CHILDREN THROUGH VISUAL ARTS.....	236
<i>NAROVLIANSKA Maryna</i> PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR DEVELOPING EDUCATORS' READINESS TO USE INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES.....	240
<i>NEBORAK Kateryna</i> DEVELOPMENT OF MORAL AND ETHICAL COMPETENCIES OF FUTURE HISTORY TEACHERS	

IN THE CONTEXT OF EUROPEAN EDUCATIONAL STANDARDS.....	245
ONOPRIENKO Olga, ONOPRIENKO Oleksandr MEANS AND METHODS OF PHYSICAL TRAINING OF STUDENTS IN VOLLEYBALL CLASSES.....	249
PYLYPCHUK Vitalii THE ROLE OF CUSTOMISED AND RITUAL PRACTICES IN THE PROCESS OF CHILDREN'S INTEGRATION INTO THE COMMUNITY OF UKRAINIANS IN THE 19TH – FIRST QUARTER OF THE 20TH CENTURY.....	254
RAZVODOVA Marina ART-THERAPEUTIC POTENTIAL OF THE ACADEMIC DISCIPLINE «RHYTHMICS» IN THE SYSTEM OF CHOREOGRAPHIC TRAINING OF STUDENTS OF PEDAGOGICAL COLLEGES.....	258
POCHKA Karina PROFESSIONAL ACTIVITY AND DEVELOPMENT OF SOCIO-PROFESSIONAL MATURITY OF THE HEAD OF AN EDUCATIONAL INSTITUTION.....	263
ZELENSKA Lyudmila INTEGRATION OF MORAL AND ETHICAL VALUES INTO THE CONTENT OF HISTORICAL EDUCATION.....	267
RADIUK Inna CREATIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF THE UNIVERSITY AS A DETERMINANT OF THE PREPARATION OF FUTURE PRIMARY TEACHERS FOR CREATIVE ACTIVITY.....	271
SLOBODIANIUK Liudmyla INFORMATION COMPETENCE AS A COMPONENT OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF BACHELOR OF ENGINEERING SPECIALTIES.....	275
SOPILKA Anatolii FORMATION OF ETHICAL LEADERSHIP IN THE SYSTEM OF PUBLIC SERVANTS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT: PEDAGOGICAL DIMENSION.....	279
TUNIK Tetyana, KOLOMIETS Lyudmila, MIRZAK Tetyana FORMATION OF SCIENTIFIC COMPETENCE IN HIGHER EDUCATION STUDENTS IN THE PROCESS OF STUDYING CHEMISTRY. A PRAGMATIC APPROACH.....	284
PUZIKOVA Anna, LUPAN Iryna ANALYSIS OF TYPICAL ERRORS IN WORKING WITH DATABASES AT STUDENT OLYMPIADS IN INFORMATION TECHNOLOGIES.....	289
USATOVA Iryna, VEDMEDIUK Artem, USATOV Bohdan, SHMYHOL Roman SYNERGY OF HEALTH-PRESERVING AND DIGITAL COMPETENCE IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS: AN INTERDISCIPLINARY APPROACH.....	294
CHYSTYAKOVA Iryna THE ROLE OF PEDAGOGICAL PRACTICE IN THE FORMATION OF MORAL AND ETHICAL QUALITIES OF A FUTURE HISTORY TEACHER.....	301
SHVETS Oksana QUESTS BASED ON THE CONTENT OF LITERARY WORKS AS A MEANS OF SHAPING THE PERSONALITY OF A PRESCHOOL CHILD IN A PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTION.....	304
SHYMANSKA Vira EVOLUTION OF ENGLISH-LANGUAGE ECOLOGICAL AND TOURISM TERMINOLOGY IN MODERN PROFESSIONAL DISCOURSE.....	310
SHYMANSKA Viktoriia IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES AS A MEANS OF MODERNIZING LINGUISTIC TRAINING.....	315
SHKARIVSKYI Vadym, CHUMAK Mykola VIRTUAL LEARNING ENVIRONMENT OF HIGHER EDUCATION: THEORETICAL AND SUBJECT DISCOURSE.....	320
YALOVSKYI Pavlo USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE MUSIC TEACHERS.....	325
ONOPRIENKO Olga MEANS AND METHODS OF PHYSICAL TRAINING OF STUDENTS IN VOLLEYBALL CLASSES.....	329
RYABETS Serhiy, SHCHYRBUL Oleksandr INFOGRAPHICS AS A VISUALIZATION TOOL IN TECHNOLOGICAL AND VOCATIONAL EDUCATION.....	335
IVANCHUK Anatolii, MARUSHCHAK Oksana, KRASYLNYKOVA Iryna MEDIA-CULTURAL RISKS AS AN OBJECT OF STUDY OF LIFE SAFETY.....	339
KULIKOVA Svitlana FORMATION OF SOCIO-CULTURAL ABILITIES OF PRESCHOOL CHILDREN BY MEANS OF MUSICAL ART.....	343
CHUMACHENKO Mariia USE OF SIMULATORS IN THE TRAINING OF MARINE ENGINEERS.....	348

<i>ROGULSKA Oksana, MAHDIUK Olha</i> <i>ENHANCING THE EFFECTIVENESS OF FOREIGN LANGUAGE MONOLOGICAL SPEECH TEACHING IN HEIS THROUGH PROJECT-BASED LEARNING</i>	352
<i>ZHURAVLIOV Vitaliy</i> <i>BUSINESS COMMUNICATION AS A MEANS OF IMPLEMENTING THE GENERAL STRATEGY</i>	360
<i>SHCHERBAN Oleh</i> <i>FOREIGN EXPERIENCE OF INTERNATIONAL ACTIVITIES OF UNIVERSITIES: THE EUROPEAN DIMENSION</i>	365
<i>AZIZOV Taliat, LYULCHENKO Vyacheslav, ORLOVA Olga</i> <i>THEORETICAL PREREQUISITES FOR THE STUDY OF ROBOTICS BY FUTURE TECHNOLOGY TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS</i>	370
<i>PAUSTOVSKA Marianna</i> <i>METHODOLOGY FOR ORGANIZING THE PROCESS OF INTERACTIVE GERMAN LANGUAGE LEARNING IN MICROSOFT TEAMS VIRTUAL ENVIRONMENT</i>	375
<i>GYRYCH Zoya</i> <i>PEDAGOGICAL STRATEGIES FOR DEVELOPING CRITICAL THINKING IN STUDENTS OF TECHNICAL UNIVERSITIES</i>	379
<i>KOMAR Olha, GEDZYK Andriy</i> <i>PREPARATION OF FUTURE TEACHERS TO USE MEDIA EDUCATIONAL GAMES IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF PRIMARY SCHOOL</i>	386
<i>POTAPCHUK Tetiana</i> <i>LEGAL EDUCATION AS A BASIS FOR FORMING LEGAL AWARENESS OF YOUNG SCHOOLPIECES IN THE CONDITIONS OF THE MODERN EDUCATIONAL SPACE</i>	390
<i>BROLAKOVSKIY Oleksandr</i> <i>COMPONENTS OF THE EDUCATIONAL ACTIVITY OF A COACH-LECTURER</i>	394
<i>KUKHARENKO Volodymyr, SHUNEVYCH Bohdan, SVIRSKIY Yuriy</i> <i>DESIGNING DUAL LEARNING AT A UNIVERSITY</i>	399
<i>ROIENKO Liudmyla</i> <i>TRAINING FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS TO USE INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN UKRAINIAN LANGUAGE LESSONS</i>	411
<i>SPINUL Ihor, SPINUL Helen</i> <i>FEATURES OF AN INDIVIDUAL APPROACH TO COUPLE WORK WHEN LEARNING LATIN AMERICAN DANCE PROGRAM IN DANCE SPORT CLUBS</i>	415
<i>SHEVCHENKO Olga</i> <i>FORMATION OF PEDAGOGICAL CREATIVITY IN FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS THROUGH SPORTS FESTIVALS AND PERFORMANCES</i>	421
<i>IAZLOVETSKA Oksana</i> <i>CURRENT STATE AND TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF SCHOOL PHYSICAL EDUCATION AND SPORT IN SELECTED EUROPEAN COUNTRIES</i>	426
<i>FILONENKO Oksana</i> <i>PREPARATION OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS TO FORM CREATIVE ABILITIES OF CHILDREN OF SENIOR PRESCHOOL AGE</i>	432
<i>CHERNYCHKO Stepan, BIDA Olena, CHYCHUK Antonina</i> <i>DEVELOPMENT OF HIGHER VOCATIONAL COLLEGES IN THE PRC WITH THE PURPOSE OF FORMING STUDENTS' PROFESSIONAL COMPETENCE IN THE CONDITIONS OF TODAY'S SOCIO-ECONOMIC CHALLENGES, PROVIDED BY DUAL EDUCATION</i>	436
<i>MELNYK Bohdan</i> <i>USE OF PHYSICAL SIMULATION TOOLS FOR MODELING CLINICAL CASES IN THE PROCESS OF ORTHODONTIC TRAINING</i>	440
<i>BIELIAEVA Anna</i> <i>THE SELF-REALIZATION IN THE PROFESSION AND ITS STRUCTURE</i>	444

майбутніх учителів. *Науковий вісник Ізмайльського державного гуманітарного університету*. Серія : Педагогічні науки. 2023. Вип. 64. С. 155-161.

3. Про схвалення концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України № 1556-р. від 02.12.2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення : 12.03.2025 р.).

4. Радкевич О. Використання штучного інтелекту для персоналізованого оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників. *Професійна освіта в умовах сталої розв'язки суспільства*. 2024. Вип. 19. Том 6. С. 460-470.

5. Сироткіна Ж., Чеботар Л. Використання штучного інтелекту у фаховому становленні майбутнього вчителя-музиканта. *Освітні обрії*. 2023. Вип. 2 (57). Ч. 2. С. 90-93.

6. Шишкіна М., Носенко Ю. Перспективні технології з елементами штучного інтелекту для професійного розвитку педагогічних кадрів. *Фізико-математична освіта*. 2023. Вип. 1. Том 68. С. 66-71.

7. Яловський П. Перспективи використання штучного інтелекту в процесі реалізації музичної освіти учнів Нової української школи. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 72. С. 93-96.

8. Martínez-Comesaña M., Rigueira-Díaz X., Larrañaga-Janeiro A., Martínez-Torres J., Ocarranza-Prado I., Kreibel D. Impact of artificial intelligence on assessment methods in primary and secondary education : Systematic literature review. *Revista de Psicodidáctica*. 28 (2). P. 93-103.

REFERENCES

1. Kolomiets, A., Kushnir, O. (2023). Vykorystannia shtuchnoho intelektu v osvıtnii ta naukoviıi diıalnosti [Using artificial intelligence in educational and scientific activities]. *Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv : metodolohiia, teoriia, dosvid, problem*. Vyp. 70. S. 45-57. [in Ukrainian]

2. Moskaliuk, M., Moskaliuk, N. (2023). Osoblyvosti vykorystannia shtuchnoho intelektu u profesiinii pidhotovtsi maibutnih uchyteliv [Features of using artificial intelligence in the professional training of future teachers]. *Naukovyi visnyk Izmail'skoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu. Seriiıa : Pedahohichni nauky*. Vyp. 64. S. 155-161. [in Ukrainian]

3. Pro skhvalennia kontseptsii rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini [On the approval of the concept for the development of artificial intelligence in Ukraine] : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1556-r. vid 02.12.2020 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (data zvernennia : 12.03.2025 r.). [in Ukrainian]

4. Radkevych, O. (2024). Vykorystannia shtuchnoho intelektu dlia personalizovanoho otsiniuvannia profesiinoi diıalnosti pedahohichnykh pratsivnykiv [Using artificial

intelligence for personalized assessment of the professional activities of teaching staff]. *Profesiina osvita v umovakh staloho rozvytku suspilstva*. Vyp. 19. Tom 6. S. 460-470. [in Ukrainian]

5. Syrotkina, Zh., Chebotar, L. (2023). Vykorystannia shtuchnoho intelektu u fakhovomu stanovleni maibutnoho vchytelia-muzykanta [Using artificial intelligence in the professional development of a future music teacher]. *Osvitni obrii*. Vyp. 2 (57). Ch. 2. S. 90-93. [in Ukrainian]

6. Shyshkina, M., Nosenko, Yu. (2023). Perspektyvni tekhnologii z elementamy shtuchnoho intelektu dlia profesiinoho rozvytku pedahohichnykh kadriv [Promising technologies with elements of artificial intelligence for the professional development of teaching staff]. *Fizyko-matematychna osvita*. Vyp. 1. Tom 68. S. 66-71. [in Ukrainian]

7. Yalovskyi, P. (2024). Perspektyvy vykorystannia shtuchnoho intelektu v protsesi realizatsii muzychnoi osvity uchniv Novoi ukrainskoi shkoly [Prospects for the use of artificial intelligence in the process of implementing musical education for students of the New Ukrainian School]. *Innovatsiina pedahohika*. Vyp. 72. S. 93-96. [in Ukrainian]

8. Martínez-Comesaña, M., Rigueira-Díaz, X., Larrañaga-Janeiro, A., Martínez-Torres, J., Ocarranza-Prado, I., Kreibel, D. (2023). Impact of artificial intelligence on assessment methods in primary and secondary education : Systematic literature review. *Revista de Psicodidáctica*. 28 (2). P. 93-103. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЯЛОВСЬКИЙ Павло – доктор філософії, старший викладач кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, викладач циклової комісії музичних дисциплін Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Наукові інтереси: використання штучного інтелекту в професійній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

YALOVSKYI Pavlo – Doctor of Philosophy, Senior Lecturer at the Department of Art Disciplines and Methods of Teaching of Kremenets Taras Shevchenko Regional Academy of Humanities and Pedagogy, Teacher of the Cyclical Commission of Musical Disciplines of the Professional College of Kremenets Taras Shevchenko Regional Academy of Humanities and Pedagogy.

Scientific interests: use of artificial intelligence in the professional training of future music teachers.

*Стаття надійшла до редакції 04.10.2025 р.
Стаття прийнята до друку 16.10.2025 р.*

УДК 796.01

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-329-335

ОНОПРИЄНКО Ольга –

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії, методики фізичного виховання
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1923-9751>

ОНОПРИЄНКО Олександр –

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я людини
Черкаського державного технологічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6678-5822>

ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ВОЛЕЙБОЛУ

У статті розглянуто актуальні аспекти фізичного виховання студентської молоді в сучасній системі вищої освіти України. Наголошено, що сучасна освітня парадигма спрямована не лише на підготовку висококваліфікованих фахівців, а й на формування фізично здорової, гармонійно розвиненої та соціально активної особистості. Виявлено, що низький рівень рухової активності, інформаційні перевантаження та недостатня мотивація студентів до занять фізичними вправами потребують пошуку ефективних форм і методів фізичного виховання.

Метою дослідження є аналіз засобів і методів фізичної підготовки студентів на заняттях з волейболу та визначення їх значення у формуванні рухових умінь, розвитку фізичних якостей і зміцненні здоров'я студентської молоді.

У роботі охарактеризовано роль волейболу як ефективного засобу комплексного розвитку основних фізичних якостей, формування рухових умінь і навичок, підвищення психоемоційної стійкості студентів. Визначено основні засоби загальної та спеціальної фізичної підготовки, що використовуються у волейболі (бігові, стрибкові, загальнорозвивальні, пліометричні вправи, елементи фітнесу, функціонального тренінгу, вправи з м'ячем). Зокрема, підкреслено їх вплив на розвиток сили, швидкості, витривалості, координації та гнучкості.

Ознайомлено з основними методами фізичної підготовки: повторних зусиль, інтервальним, ігровим, пліометричним, функціональним, методом моделювання змагальної діяльності та комбінованими методами.

Наголошено, що ефективність занять досягається за умови їх комплексного поєднання, урахування індивідуальних особливостей студентів, систематичності й поступовості підготовки.

На основі аналізу наукових джерел і практичного досвіду зроблено висновок, що волейбол є одним із найрезультативніших засобів фізичного виховання студентів, який сприяє не лише розвитку фізичних якостей і техніко-тактичних навичок, а й формуванню соціальної активності, колективізму та здорового способу життя. Подальші дослідження окреслено у напрямку вивчення мотиваційних чинників залучення студентської молоді до систематичних занять фізичною культурою і спортом.

Ключові слова: волейбол, фізична підготовка, студенти, методи, засоби, фізичні якості, рухові навички.

ONOPRIENKO Olga –

Ph.D in Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory
of Physical Education Methodology
Bohdan Khmelnytsky National University in Cherkasy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1923-9751>

ONOPRIENKO Oleksandr –

Ph.D in Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Physical Education and Human Health
Cherkasy State Technological University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6678-5822>

MEANS AND METHODS OF PHYSICAL TRAINING OF STUDENTS IN VOLLEYBALL CLASSES

The article considers current aspects of physical education of student youth in the modern system of higher education of Ukraine. It is emphasized that the modern educational paradigm is aimed not only at training highly qualified specialists, but also at forming a physically healthy, harmoniously developed and socially active personality. It was found that the low level of physical activity, information overload, and insufficient motivation of students to engage in physical exercises require the search for effective forms and methods of physical education.

The purpose of the study is to analyze the means and methods of physical training of students in volleyball classes and determine their significance in the formation of motor skills, the development of physical qualities, and the strengthening of the health of student youth.

The paper describes the role of volleyball as an effective means of comprehensive development of basic physical qualities, formation of motor skills and abilities, and increasing the psycho-emotional stability of students. The main means of general and special physical training used in volleyball (running, jumping, general developmental, plyometric exercises, elements of fitness, functional training, exercises with the ball) have been identified. In particular, their influence on the development of strength, speed, endurance, coordination, and flexibility is emphasized.

The main methods of physical training are introduced: repeated efforts, interval, game, plyometric, functional, competitive activity modeling method, and combined methods.

It is emphasized that the effectiveness of classes is achieved if they are combined comprehensively, taking into account the individual characteristics of students, and the systematic and gradual nature of training.

Based on the analysis of scientific sources and practical experience, it was concluded that volleyball is one of the most effective means of physical education of students, which contributes not only to the development of physical qualities and technical and tactical skills, but also to the formation of social activity, collectivism, and a healthy lifestyle. Further research is outlined in the direction of studying the motivational factors of involving student youth in systematic physical education and sports.

Key words: volleyball, physical training, students, methods, means, physical qualities, motor skills.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасна система вищої освіти України спрямована не лише на формування висококваліфікованого спеціаліста, а й на розвиток фізично здорової, гармонійної та соціально активної особистості. В умовах зростання інтенсивності навчального процесу, інформаційних перевантажень, зниження рівня рухової активності студентської молоді постає необхідність пошуку ефективних форм та методів фізичного виховання. У свідомості більшості молоді рухова активність не є

важливим чинником здорового способу життя. Це викликано тим, що сьогодні проявляється стійка тенденція у зниженні рівня навчально-виховної роботи в загальноосвітніх закладах України [4, с. 75].

У зв'язку з цим упровадження в режим навчання й відпочинку студентів занять із фізичного виховання – має стати одним із важливих моментів організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. А пошук ефективних засобів підвищення фізичної активності студентів, які б

сприяли розвитку позитивної мотивації до занять фізичними вправами, формували знання самостійної оздоровчої діяльності [2, с. 471].

Волейбол, як один із найбільш поширених і доступних видів спорту, займає особливе місце у фізичному вихованні студентів. Його ігровий характер, колективна спрямованість і можливість регулювання фізичних навантажень створюють передумови для розвитку основних фізичних якостей, формування рухових навичок, а також позитивного впливу на психоемоційний стан молоді. Саме тому дослідження засобів та методів фізичної підготовки студентів на заняттях з волейболу набуває особливої актуальності.

Актуальність теми зумовлена тим, що в умовах недостатньої рухової активності студентів традиційні форми фізичного виховання часто не задовольняють потреб сучасної молоді. Необхідне впровадження таких методик, які поєднують оздоровчу, освітню й виховну функції, сприяють гармонійному розвитку фізичних і психічних якостей особистості. Волейбол є саме тим видом спорту, який завдяки своїй різнобічності дозволяє ефективно поєднувати загальну та спеціальну фізичну підготовку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі проблема фізичної підготовки студентів розглядається у широкому контексті – від забезпечення необхідного рівня здоров'я до формування стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом.

Б. М. Шиян визначає фізичну підготовленість як прикладний результат фізичного виховання, утілений у підвищенні працездатності, рухових умінь і навичок. Згідно з визначенням Т. Ю. Круцевич, фізична підготовленість – це рівень досягнутого розвитку фізичних якостей, формування рухових навичок у результаті спеціалізованого процесу фізичного виховання, спрямованого на розв'язання конкретних завдань [4; 1, с. 38].

Як вважає Хавруняк І. В. умілий та правильний підбір методів, принципів та засобів, що використовуються на заняттях, допоможе сформулювати вміння й навички в оволодінні технічними прийомами та тактичними діями, сприятиме розвитку фізичних і морально-вольових якостей студентів [5, с. 40].

Мета дослідження – проаналізувати засоби та методи фізичної підготовки студентів на заняттях з волейболу та визначити їх значення у формуванні рухових умінь і навичок, розвитку фізичних якостей та зміцненні здоров'я студентської молоді.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати засоби фізичної підготовки, що застосовуються у волейболі.
2. Охарактеризувати методи розвитку фізичних якостей засобами волейболу.
3. Визначити практичне значення фізичної підготовки студентів у процесі занять з волейболу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Студентський вік (17 – 23 роки) характеризується високими адаптаційними можливостями організму, завершенням формування функціональних систем, інтенсивним розвитком фізичних і психічних якостей. Саме цей період є оптимальним для вдоско-

налення координації рухів, підвищення витривалості, розвитку сили й швидкості. Під час занять спортом у студентському віці важливе місце займає поєднання фізичних та психічних чинників. Волейбол як колективна гра має значний виховний потенціал: він вимагає швидкого прийняття рішень, розвитку просторового мислення, концентрації уваги, формує стресостійкість і здатність до командної взаємодії. Таким чином, саме у цей період фізична підготовка може мати найбільший ефект і забезпечити формування стійких навичок, необхідних для активного способу життя в майбутньому.

Головними завданнями, які вирішуються у вищих при спортивно орієнтованому фізичному вихованні студентської молоді на заняттях з волейболу є забезпечення розвитку основних та спеціальних фізичних якостей, оволодіння технічними та тактичними елементами гри, визначенням оптимальних фізичних навантажень та оволодіння засобами відновлення організму після фізичних навантажень, використання засобів волейболу з метою оздоровлення організму, формування засад здорового способу життя [7, с. 3].

Відповідно до державних освітніх стандартів, заняття з фізичного виховання у ЗВО мають виконувати три основні функції:

1. Оздоровчу – забезпечення високого рівня здоров'я, профілактика захворювань, компенсація недостатньої рухової активності.
2. Освітню – формування знань, умінь і навичок, необхідних для розвитку фізичних якостей та збереження працездатності.
3. Виховну – розвиток колективізму, відповідальності, дисципліни, активної життєвої позиції.

Таким чином, фізична підготовка студентів розглядається як цілісний процес, що поєднує розвиток тіла і виховання особистості.

Засоби фізичної підготовки у волейболі визначаються як сукупність вправ, рухових дій, організаційних прийомів та педагогічних впливів, спрямованих на розвиток фізичних якостей і формування спеціальної працездатності гравців. У студентському середовищі вони мають подвійне значення: з одного боку – сприяють гармонійному фізичному розвитку та збереженню здоров'я, з іншого – формують готовність до активної участі у спортивно-ігровій діяльності.

Фахівці фізичного виховання зазначають, що правильно підібране фізичне навантаження сприятливо впливає на підвищення рівня загальної активності студента, на його фізичну і розумову працездатність. А це можливо лише в тому випадку, коли заняття спрямовані на переважний розвиток витривалості, сили, кмітливості і духу колективізму [3, с. 73].

Вправи загальної фізичної підготовки (ЗФП) – є фундаментом, на якому базується спеціальна підготовка. Її засоби спрямовані на всебічний розвиток основних фізичних якостей: сили, швидкості, витривалості, гнучкості та координації.

До *основних засобів ЗФП*, що використовуються на заняттях з волейболу у студентів, належать: біг різної інтенсивності і тривалості (короткі прискорення, кроси на 800–1500 м, біг зі

зміною напрямку); стрибкові вправи (підскоки, стрибки на місці й у русі, «стрибкові доріжки»); загальнорозвивальні вправи з власною вагою (присідання, випади, віджимання, планки, вправи на прес); рухливі ігри (наприклад, «естафети зі стрибками», «перегони з м'ячем»), які поєднують розвиток фізичних якостей із позитивними емоціями; фітнес-комплекси (елементи аеробіки, функціональний тренінг).

ЗФП має універсальний характер, сприяє гармонійному розвитку організму студентів, формує стійкий інтерес до рухової активності, створює передумови для ефективного оволодіння технікою гри у волейбол.

Вправи спеціальної фізичної підготовки (СФП) – спрямована на розвиток рухових якостей і навичок, які безпосередньо забезпечують ефективність гри у волейболі. Вона ґрунтується на принципі вибіркового впливу на ті групи м'язів і рухові дії, що найбільш активно задіяються під час ігрової діяльності.

Мета спеціальної фізичної підготовки – розвиток фізичних якостей і здібностей студентів, необхідних для гри у волейбол, а також конкретне виявлення однієї з основних фізичних якостей або їх комплексу в руховій діяльності гравців на майданчику.

Спеціальна фізична підготовка сприяє підвищенню рівня діяльності усіх систем організму гравця, що необхідні для вдосконалення рухових навичок. Більшість методів, що їх застосовують на заняттях із загальної фізичної підготовки, використовуються і в процесі спеціальної фізичної підготовки волейболістів [6, с. 22].

До *основних засобів СФП* належать: стрибкові вправи з акцентом на вибухову силу: стрибки у висоту з місця і з розбігу, «спліт-стрибки», стрибки через скакалку з подвійним обертом; метання та ловіння медболів для розвитку сили рук, плечового пояса та координації; спеціальні вправи з волейбольним м'ячем: передачі різними способами, нападаючі удари з обмеженими рухами, вправи на точність подач; імітаційні рухи: імітація блокування, нападаючого удару, подачі з різним темпом і швидкістю; рухові дії у поєднанні: серії з присідань і відразу – стрибок у блок; біг із прискоренням і падінням у захисному прийомі.

СФП забезпечує розвиток спеціальної витривалості, швидкісно-силових якостей, координації рухів і спритності, що мають вирішальне значення для успішної гри у волейбол.

Ігрові вправи та елементи змагальної діяльності є найбільш ефективними засобами фізичної підготовки студентів, оскільки вони:

- стимулюють високий рівень мотивації та емоційної залученості;
- розвивають комплекс фізичних і психічних якостей одночасно;
- моделюють реальні умови гри.

Серед них особливе місце займають:

1. Міні-ігри 2x2, 3x3, 4x4 з метою підвищення інтенсивності рухової діяльності.

2. Навчальні ігри з акцентом на певні елементи (наприклад, гра з обмеженням – атака лише

після трьох передач, або гра без нападаючого удару).

3. Змагальні вправи у парах та групах (хто більше виконає точних передач за 1 хвилину; серії на кількість вдалих подач).

4. Контрольні та товариські матчі, які моделюють офіційні змагання, розвиваючи не лише фізичні якості, а й психологічну стійкість.

Останні роки у практику занять волейболом для студентів активно впроваджуються засоби фітнесу та функціонального тренінгу, зокрема: TRX-петлі для розвитку сили і стабілізації; CrossFit-елементи (комплекси «burpees», «box jumps»), робота зі штангою з малими вагами); пліометричні тренування для розвитку вибухової сили ніг; йога та стретчинг для розвитку гнучкості і профілактики травм.

Такі засоби підвищують варіативність занять, роблять їх сучасними й привабливими для студентської молоді, сприяють індивідуалізації навчально-тренувального процесу.

Ефективність фізичної підготовки студентів у волейболі забезпечується не використанням окремих засобів, а їх комплексним поєднанням. Оптимальне співвідношення вправ ЗФП, СФП, ігрових та змагальних методів дозволяє:

- розвивати фізичні якості комплексно;
- уникати монотонності й зберігати мотивацію студентів;
- враховувати індивідуальні особливості та рівень підготовленості;
- забезпечувати поступовість та систематичність підготовки.

Ефективність засобів у навчанні волейболу багато в чому залежить від методів їх застосування. Вибір методів здійснюється з урахуванням завдань, рівня підготовленості студентів і конкретних умов роботи. Залежно від поставленого завдання одні ті самі засоби можна використовувати по-різному, застосовувавши різні методи. Окрім цього, слід враховувати те, що послідовність завдань у кожному виді підготовки і послідовність самих видів мають певний логічний зв'язок: характер завдань в одному виді підготовки якісно змінюється, створюючи основу для іншого виду підготовки [6, с. 11].

Таким чином, засоби фізичної підготовки у волейболі охоплюють широкий спектр вправ і методичних прийомів, спрямованих на всебічний розвиток студентів і формування спеціальної працездатності.

Методи фізичної підготовки – це способи організації рухової діяльності, за допомогою яких забезпечується розвиток фізичних якостей і вдосконалення функціональних можливостей організму. У волейболі вони мають комплексний характер і поєднують педагогічні, фізіологічні та психологічні аспекти тренувального процесу.

Правильний вибір методів залежить від мети заняття, рівня фізичної підготовленості студентів, а також етапу навчально-тренувального процесу.

1. Методи розвитку сили

Сила є однією з провідних фізичних якостей у волейболі, оскільки забезпечує виконання стрибків, ударів, блокувань.

Основними методами розвитку сили у студентів є:

- метод повторних зусиль – виконання вправ з обтяженнями (гантелі, медболи, власна вага тіла) з оптимальною кількістю повторень (8–15) та серій;
- ізометричний метод – утримання певної пози (наприклад, у стійці для блокування чи в присіді), що сприяє розвитку статичної сили;
- пліометричний метод – серії стрибків, відштовхувань, «depth jumps» (стрибки з висоти з подальшим відскоком), які розвивають вибухову силу, необхідну для нападаючих ударів;
- функціональний метод – вправи на нестійких поверхнях (баланс-платформи, фітбол), які поєднують розвиток сили з удосконаленням координації.

2. Методи розвитку швидкості

Швидкість у волейболі проявляється у швидкому переміщенні по майданчику, миттєвому реагуванні на зміну ігрової ситуації, виконанні ударних і захисних дій.

Основні методи розвитку швидкості:

- метод повторних короткочасних вправ – серії прискорень на 5–20 м, спринти у різних напрямках, швидкі переміщення «вперед–назад» чи «вліво–вправо»;
- ігровий метод – вправи з реакцією на сигнал партнера чи тренера (наприклад, зміна напрямку руху після візуального чи звукового сигналу);
- метод контрастних вправ – чергування виконання рухів з додатковим опором (біг із гумовими амортизаторами) та без нього, що сприяє підвищенню швидкості виконання дій;
- метод варіативної інтенсивності – вправи, у яких швидкість руху змінюється протягом виконання (наприклад, чергування повільного і швидкого бігу з подальшим стрибком у блок).

3. Методи розвитку витривалості

Витривалість є необхідною умовою ефективної гри у волейбол, оскільки матчі можуть тривати до двох годин і більше.

Основними методами розвитку витривалості є:

- рівномірний метод – тривалі вправи з помірною інтенсивністю (біг, стрибкові серії, багатоповторні вправи з м'ячем), які формують загальну аеробну витривалість;
- інтервальний метод – вправи з чергуванням періодів роботи високої інтенсивності та відпочинку (наприклад, 30 секунд передач із максимальною швидкістю – 30 секунд відпочинку);
- круговий тренінг – серія вправ на різні групи м'язів, виконаних послідовно з невеликим відпочинком. Це сприяє розвитку спеціальної витривалості, необхідної для виконання багаторазових стрибків, прискорень, змін положення тіла;
- ігровий метод – міні-ігри 2x2, 3x3, які відзначаються високою інтенсивністю та одночасно формують специфічну витривалість, наближену до умов змагань.

4. Методи розвитку гнучкості та координації

Гнучкість і координація рухів мають велике значення для виконання технічних прийомів у волейболі (наприклад, захисних падінь, передач у складних положеннях).

Методи розвитку гнучкості:

- статичні розтягування (утримання положення з поступовим збільшенням амплітуди);
- динамічні розтягування (розмахування руками, махи ногами з поступовим збільшенням амплітуди);
- партерна гімнастика та йога як додаткові засоби.

Методи розвитку координації:

- вправи на рівновагу (стійки на одній нозі, рухи з закритими очима);
- вправи з предметами (жонгливання м'ячами, ловіння після відскоку від стіни);
- комбіновані завдання (одночасне виконання передачі і переміщення).

5. Ігровий метод

Ігровий метод є провідним у волейболі, оскільки дозволяє поєднати розвиток фізичних якостей, оволодіння технікою та тактикою гри.

Він включає:

- міні-ігри з різними правилами (наприклад, зараховується лише атака з другої зони);
- завдання з ігровим сюжетом (імітація «програшної ситуації», де команда має відіграти кілька очок);
- змагальні ігри у групах (хто швидше виконає серію вправ, хто набере більше очок у скороченому сеті).

Ігровий метод має високу емоційну привабливість, створює умови для формування командної взаємодії, а також максимально наближує навчання до змагальної діяльності.

6. Комбіновані методи

У практиці підготовки студентів найбільшого поширення набули комбіновані методи, які поєднують різні підходи. Наприклад:

- інтервальне тренування з елементами ігрового методу;
- круговий тренінг із вправами на гнучкість і координацію;
- змагальний метод у поєднанні з моделюванням кризових ігрових ситуацій.

Такі методи дозволяють урізноманітнити навчально-тренувальний процес, підтримувати високий рівень інтересу студентів, а також забезпечувати комплексний розвиток фізичних якостей.

Ефективність фізичної підготовки студентів засобами волейболу значною мірою залежить від правильної організації навчально-тренувального процесу та методики проведення занять. Вона визначається низкою чинників: структурою заняття, добором вправ і методів, дозуванням фізичного навантаження, урахуванням рівня підготовленості студентів і специфіки навчального середовища.

Отже, фізична підготовка студентів засобами волейболу має не лише освітній і спортивний, а й широкий прикладний характер, що виявляється у впливі на стан здоров'я, розвиток фізичних і психічних якостей, формування соціальних компетентностей та адаптацію до умов майбутньої професійної діяльності.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Проведене дослідження дозволило обґрунтувати значення засобів та методів фізичної підготовки студентів на заняттях з

волейболу. Аналіз наукових праць і практичного досвіду показав, що волейбол є одним із найефективніших засобів фізичного виховання у закладах вищої освіти, оскільки поєднує в собі комплексний розвиток фізичних якостей, удосконалення техніко-тактичних навичок і формування соціальних компетентностей.

Наші подальші дослідження полягають у пошуках нових стимулюючих можливостей підвищення мотивації студентської молоді до занять фізичною культурою і спортом.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Вольчинський А., Ковальчук А. Особливості тренування студентів-волейболістів із різною фізичною підготовкою. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт*. 2015. Вип. 17. С. 38–42. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/6731>

2. Городинський, С. Роль рухової активності серед студентської молоді у процесі формування фахівців. *Грааль науки*. 2021. (1). С. 470–473. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.19.02.2021.100>

3. Груцяк Н.Б., Колій С.М., Коник Г.О. Волейбол у фізичному вихованні студентів закладів вищої освіти неспортивного профілю. *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та однокласств у закладах вищої освіти*. Збірник статей міжнародної XX наукової конференції 09 лютого 2024 р. Харків. 2024. С. 71–75. URL: <http://journals.urau.ua/pprsievnz/>

4. Круцевич Т. Ю., Соловей Д. О. Розвиток форм фізичного виховання в загальноосвітніх школах: проблеми і перспективи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ. 2015. Вип. 12. С. 75–78. ISSN 2311-2220 URL: <http://reposit.uni-sport.edu.ua/handle/787878787/922>

5. Ляшенко, В., Гацко, О., Гнучова, Н., & Петрова, Н. Засоби підвищення фізичної та тактичної підготовленості аматорів-волейболістів 18–21 років в учбово-тренувальному процесі. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. 2020. (16). С. 37–41. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-8082.2020-16.37-41>

6. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи, проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Фізичне виховання» (Складання тестових нормативів з волейболу) (для всіх освітніх програм Університету) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. Д. О. Смоляков. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. 2018. 48 с. URL: https://eprints.kname.edu.ua/50057/1/2016_%D0%BF%D0%B5%D1%87_286%D0%9C%20%D0%B2%D0%BE%D0%B5%D0%B9%D0%B1%D0%BE%D0%BB%20%D0%94%D0%B8%D0%BC%D0%B0%20%20%D0%BA%D0%BE%D1%80.pdf

7. Молдован, А. Д., Духова, Л. М., Коробко, Л. К., & Мороз, О. В. Волейбол як сучасний формат підвищення рухової активності студентів закладів вищої освіти. *Академічні візії*. 2025. (40). С. 1–9. DOI: URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15082435>

REFERENCES

1. Volchynskiy, A., Kovalchuk, A. (2015). Osoblyvosti trenuvannya studentiv-voleibolistiv iz riznoiu fizychnoiu pidhotovkoiu [Peculiarities of training volleyball students with different physical training]. *Molodizhnyi naukovyi visnyk Shkhidnoevropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Fizychnye vykhovannia i sport*. Vyp. 17. S. 38–42. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/6731> [in Ukrainian]

2. Horodynskiy, S. (2021). Rol rukhovoї aktyvnosti sered studentskoi molodi u protsesi formuvannia fakhivtsiv [The role of physical activity among student youth in the process of forming specialists]. *Hraal nauky*. (1). S. 470–473. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.19.02.2021.100> [in Ukrainian]

3. Hrutsiak, N.B., Koliy, S.M., Konyk, H.O. (2024). Voleibol u fizychnomu vykhovanni studentiv zakladiv vyshchoi osvity nesportyvnoho profilu [Volleyball in physical education of students of non-sports higher education institutions]. *Problemy i perspektyvy rozvytku sportyvnykh ihor ta odnobarstv u zakladakh vyshchoi osvity. Zbirnyk statei mizhnarodnoi KhKh naukovoї konferentsii 09 liutoho 2024 r.* Kharkiv. S. 71–75. URL: <http://journals.urau.ua/pprsievnz/> [in Ukrainian]

4. Krutsevych, T. Yu., Solovei, D. O. (2015). Rozvytok form fizychnoho vykhovannia v zahalnoosvitnikh shkolakh: problemy i perspektyvy [Development of forms of physical education in secondary schools: problems and prospects]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii 15: Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)*. Kyiv. Vyp. 12. S. 75–78. ISSN 2311-2220. URL: <http://reposit.uni-sport.edu.ua/handle/787878787/922> [in Ukrainian]

5. Liashenko, V., Hatsko, O., Hnutova, N., & Petrova, N. (2020). Zasoby pidvyshchennia fizychnoi ta taktychnoi pidhotovlenosti amatoriv-voleibolistiv 18–21 rokiv v uchbovo-trenuvalnomu protsesi [Means of improving the physical and tactical fitness of amateur volleyball players aged 18–21 in the educational and training process] *Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiiienka. Fizychnye vykhovannia, sport i zdorovia liudyny*. (16). S. 37–41. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-8082.2020-16.37-41> [in Ukrainian]

6. Metodichni rekomendatsii do orhanizatsii samostiinoi roboty, provedennia praktychnykh zaniat z navchalnoi dystypliny «Fizychnye vykhovannia» (Skladannia testovykh normatyviv z voleibolu) (dlia vsikh osvitnikh prohran Universytetu) [Methodological recommendations for organizing independent work, conducting practical classes in the academic discipline "Physical Education" (Composing test standards in volleyball) (for all educational programs of the University)]. / Kharkiv. nats. un-t misk. hosp-va im. O. M. Beketova ; uklad. D. O. Smoliakov. Kharkiv : KhNUMH im. O. M. Beketova. 2018. 48 s. URL: https://eprints.kname.edu.ua/50057/1/2016_%D0%BF%D0%B5%D1%87_286%D0%9C%20%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B9%D0%B1%D0%BE%D0%BB%20%D0%94%D0%B8%D0%BC%D0%B0%20%20%D0%BA%D0%BE%D1%80.pdf [in Ukrainian]

7. Moldovan, A. D., Dukhnova, L. M., Korobko, L. K., & Moroz, O. V. (2025). Voleibol yak suchasnyi format pidvyshchennia rukhovoї aktyvnosti studentiv zakladiv vyshchoi osvity [Volleyball as a modern format for increasing physical activity of students of higher education institutions]. *Akademichni vizii*. (40). S. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15082435> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ОНОПРИЄНКО Ольга – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії, методики фізичного виховання Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Наукові інтереси: дослідження ефективності впровадження сучасних методик і технологій у процес фізичного виховання студентів.

ОНОПРИЄНКО Олександр – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я людини Черкаського державного технологічного університету.

Наукові інтереси: компетентнісний підхід у підготовці фахівців.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

ONOPRIENKO Olga – Ph.D in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Theory of Physical Education Methodology Bohdan Khmelnytsky National University in Cherkasy.

Scientific interests: Study on the effectiveness of implementing modern methods and technologies in the physical education process of students.

ONOPRIENKO Oleksandr – Ph.D in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Physical Education and Human Health Cherkasy State Technological University.

Scientific interests: Competency-based approach in the training of specialists.

*Стаття надійшла до редакції 17.10.2025 р.
Стаття прийнята до друку 26.10.2025 р.*

УДК 378.147.091.33-027.22:004.5./004.9 (045)

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-335-339

РЯБЕЦЬ Сергій –

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри інформатики, програмування, штучного інтелекту та технологічної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7426-1217>
e-mail: 1432002@ukr.net

ЩИРБУЛ Олександр –

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри інформатики, програмування, штучного інтелекту та технологічної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7541-509X>
e-mail: a.shirbul@ukr.net

ІНФОГРАФІКА ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ТА ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

У статті розглядається актуальне питання впровадження інфографіки як сучасного засобу в освітньому процесі професійної та технологічної підготовки. На основі вивчення наукових праць, методичної літератури та електронних ресурсів встановлено, що інтеграція цифрових технологій у навчання сприяє його інтенсифікації, розвитку цифрової компетентності студентів та оптимізації організаційних і навчальних процесів.

Особливої актуальності набуває використання інфографічних матеріалів в умовах зростання інформаційного навантаження. Інфографіка забезпечує якісну візуалізацію навчального змісту та розглядається дослідниками як ефективний засіб передавання великих обсягів даних, метод навчання, складова інформаційного дизайну та форма творчої діяльності, що поєднує графічні елементи з текстовими повідомленнями.

Інфографіка посідає важливе місце в освітньому середовищі, виконуючи низку ключових функцій. Зокрема, інформаційну: структурує та візуалізує дані, полегшує сприйняття та запам'ятовування інформації; навчальну: допомагає зрозуміти складні поняття та зв'язки, сприяє формуванню системного мислення. мотиваційну: робить навчальний матеріал цікавим та привабливим, підвищує мотивацію та зацікавленість учнів; розвиваючу: розвиває візуальну грамотність та критичне мислення; інклюзивну: робить навчальний матеріал доступним для різних стилів навчання; комунікативну: полегшує спілкування та обмін інформацією; естетичну: привертає увагу здобувачів освіти, підвищує їхню зацікавленість.

Також у публікації аналізуються сервіси за допомогою яких можна розробляти інфографіку різного змісту, наводяться конкретні приклади виконання студентами практичних завдань з розроблення дидактичних матеріалів, які приставлені у вигляді інфографіки.

Авторами статті зроблено висновки про важливість підготовки студентів з використанням сучасних цифрових технологій, зокрема, інфографіки для формування цифрової компетентності здобувачів освіти.

Ключові слова: інфографіка, функції інфографіки, інструменти створення інфографіки, освітній процес, підготовка студентів.

RYABETS Serhiy –

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Informatics, Programming, Artificial Intelligence and Technological Education Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7426-1217>
e-mail: 1432002@ukr.net

SHCHYRBUL Oleksandr –

Candidate of Pedagogical Sciences, senior lecturer of the Department of Informatics, Programming, Artificial Intelligence and Technological Education Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7541-509X>
e-mail: a.shirbul@ukr.net